

Hälsa- och sjukvårdsnämnden/Socialnämnden

Samverkan mellan öppen vård och omsorg och samverkan vid utskrivning från den slutna vården, uppföljning

Förslag till beslut

1. Hälsa- och sjukvårdsnämnden/socialnämnden godkänner informationen.
2. Hälsa- och sjukvårdsnämnden/socialnämnden vill ha fortsatt uppföljning i samband med gemensamma möten med arbetsutskotten på hösten och i samband med bokslut.

Sammanfattning

Enligt beslut i HSN och SON i oktober 2020 vill nämnderna ha uppföljning två gånger per år, i samband med gemensamt arbetsutskott, på hösten, och i samband med bokslut.

Utskrivningsprocessen från lasarettet och heldygnsvården på psykiatrin har varit det prioriterade uppdraget i samverkan för området vuxna och äldre under 2022. Utifrån processkartläggningen som genomfördes i november 2021 och januari 2022 har arbetet med framtagandet av nytt arbetssätt och revidering av riktlinjen kunnat fortgå enligt beslutad tidplan.

Under året har underlaget till ny riktlinje använts som arbetsmaterial för att kunna göra justeringar utifrån synpunkter som längs vägen kommit från chefer och medarbetare. Under hösten har ca 300 chefer och medarbetare deltagit i utbildningsinsatser kring det nya arbetssättet. 22 november infördes det nya arbetssättet i enlighet med tidplanen.

Behov av en så kallad ”kommunikationsplattform” identifierades tidigt. Nuvarande journalsystem kan inte möta upp behovet av informationsdelning och planering runt den enskilde individen på ett optimalt sätt. En upphandlingsprocess initierades i början av hösten. När ytterligare underlag samlats in beslutades att nya arbetssättet testas under tre månader och samtidigt försöker verksamheterna i samverkan se om det finns ytterligare utveckling av nuvarande system som inte testats.

Rapporten har fokus på den somatiska vården eftersom den hanterar ett mycket större flöde än den psykiatriska. Dock gäller nya arbetssättet och riktlinjen precis på

samma sätt inom det psykiatriska flödet.

En ny samlingssida, gotland.se/senior publicerades innan sommaren och en kampanj genomfördes i samband med det. Syftet är att det ska bli enklare att hitta information från Region Gotland som vänder sig till seniorer och deras anhöriga.

Sjukvård i hemmet. Under året har arbetet med specialiserad palliativ vård i hemmet fortsatt enligt plan och nu återstår en grupp patienter, de med neurologiska sjukdomar, att inkluderas i palliativa teamet. Arbetet med sjukvård i hemmet – primär vård har varit pausat under året till förmån för utskrivningsprocessen.

Ärendebeskrivning

Bakgrund

För att patienter och brukare ska känna sig trygga, när flera verksamheter samarbetar runt individen, i dess hem och i samband med utskrivning från slutenvård har hälso- och sjukvårdsförvaltningen (HSF) och socialförvaltningen (SOF) samarbetat under lång tid. Dessa samarbeten är förtydligade i olika överenskommelser och riktlinjer.

Den gemensamma målbilden, enligt överenskommelsen ”Samordning av trygg och effektiv utskrivning”, möter väl det pågående arbete inom området sammanhållen vård och omsorg.

- Att främja en trygg och säker vård och omsorg för patienter som efter utskrivning från slutenvård behöver insatser från både hälso- och sjukvård och socialtjänst.
- Att främja att patienter med behov av insatser skrivs ut från den slutna vården så snart som möjligt efter det att hen är utskrivningsklar.
- Att onödigt vistelse på sjukhus så långt som möjligt ska undvikas.

Under 2022 har utskrivningsprocessen från slutenvård, både från lasarettet och från heldygnsvården på psykiatri varit prioriterad. Det har varit stort fokus på utskrivningsprocessen sedan den nya lagen ”Samverkan vid utskrivning från slutenvård” (2017:612) trädde i kraft januari 2018, men av flera anledningar så har inte tidigare arbetssätt bidragit till att nå den gemensamma målbilden.

Utskrivningsprocessen är utmanande då många verksamheter är involverade och flödet av patienter från framförallt lasarettet är stort. Dessa patienter är oftast äldre med en komplex problematik vilket ställer stora krav på samverkan mellan flera aktörer, både i HSF och i SOF. Inför 2018 togs ett nytt arbetssätt och en ny riktlinje fram och dessa är nu reviderade.

Begreppet SIP, Samordnad Individuell Plan, förekommer ofta inom detta område. SIP är ett verktyg och en struktur för hur möten som utgår från patientens/brukarens behov genomförs så att behoven av stöd blir så samordnat och bra som möjligt. SIP-möten genomförs när flera verksamheter är involverade runt patienten/brukaren och insatserna behöver samordnas. Även andra planeringsmöten genomförs, såsom omsorgsplanering eller vårdplanering men då är oftast bara en verksamhet involverad.

Nuläge

Arbetet under året med att ta fram ett nytt arbetssätt i samband med utskrivning från slutenvård har fortskridit enligt plan och 22 november övergick verksamheterna till det nya arbetssättet.

För att skapa ett bra utgångsläge genomfördes en processkartläggning, i november 2021 och februari 2022. Chefer och medarbetare från alla involverade verksamheter deltog, även de privata. I kartläggningen såg vi i korthet följande:

- Hemgångsplaneringen har påbörjats för sent. Det har bland annat visat sig bero på att åtkomst av information från lasarettet, för framför allt handläggarna i SOF, inte nått dem tillräckligt tidigt. Tidigare arbetssätt gjorde att ingen planering påbörjades av varken primärvård eller handläggare innan SIP-mötet på sjukhuset hade genomförts.
- Visby lasarett behöver fortsätta sitt interna arbete med att skicka så kallat inskrivningsmeddelande inom 24 timmar och att sprida kunskapen kring begreppet planerat utskrivningsdatum. Inskrivningsmeddelande är lasarettets signal till andra verksamheter att det troligen kommer behövas en samordning inför hemgång. Lasarettet behöver också, så tidigt som möjligt, dela information kring patientens situation med övriga involverade verksamheter så att dessa kan påbörja sin planering inför hemgång. Detta kan bara göras om patienten givit sitt samtycke.
- En korrekt läkemedelsbehandling är väldigt viktig för en trygg och säker vård. Vid processkartläggningen kunde flera brister identifieras. Det finns ett Läkemedelsforum i HSF som bland annat hanterar de frågor som identifierades i processkartläggningen. Det finns också en nära koppling mellan Läkemedelsforum och Samverkansforum vuxna och äldre då även SOF är involverade i läkemedelsfrågor. Samverkansforum har föreslagit att Läkemedel behöver lyftas som ett uppdrag i samverkan under 2023.
- Svårigheter i informationsdelning och gemensam planering i journalsystemen identifierades. Gotland är enda län som inte har en digital plattform för kommunikation mellan ”region och kommun”. Det försvårar en snabb och korrekt hantering och möjlighet att påbörja hemgångsplaneringen tidigare. Projektledare och projektgrupp utsågs under hösten 2022 för upphandling av kommunikationsplattform. Efter en ny genomgång av befintliga system beslutades att en testperiod på tre månader, av nya arbetssättet, genomförs innan nytt beslut tas om upphandling av en kommunikationsplattform.

Nuläge övrigt

- Projektet ”Trygg omsorg i hemmet” i SOF startade i augusti. Ansvaret för projektet ligger i SOF men är en viktig del i hela processen.
- Ca 300 chefer och medarbetare deltog i den utbildning gällande nytt arbetssätt kring utskrivning som arbetsgruppen höll under oktober månad.
- Arbetsgruppen som ansvarat för framtagande av nytt arbetssätt kommer under 2023 fortsätta att följa implementeringen och kunna föreslå förändringar för att processen ska få det utfall som önskas, det vill säga att de som inte behöver den specialiserade slutenvården får sin vård och omsorg i andra former.

- Under 2022 har ett arbete skett kring hur vi ska kunna få uppföljning mer i realtid än vad som varit möjligt tidigare. Målet är månadsrapporter utifrån de indikatorer som tagits fram.

Uppföljning utskrivningsprocessen

De senaste resultaten som finns att tillgå visar inga större skillnader mot tidigare, vilket heller inte varit förväntat eftersom vi under största delen av året arbetat efter det gamla arbetssättet och det nya precis kommit igång. Inför 2023 finns stora förhoppningar att Gotlands resultat ska förbättras och att vi ska kunna följa våra resultat med mindre fördröjning. Under året har insatser gjorts för att skapa månatliga uppföljningar istället för att invänta den nationella publiceringen av resultat via Sveriges Kommuner och Regioner (SKR).

Övriga uppdrag i samverkan vuxna och äldre

Samhällsinformation i ny förpackning – Gotland.se/senior

2019 identifierades svårigheter för gotlänningar att hitta information på regionens sidor som handlar om vad man kan göra själv för ett friskt åldrande och vad det finns för stöd att få, vid behov. Sökfunktioner har inte varit optimala och det har krävts kunskap om regionens organisation för att hitta information.

Vi har en demografisk utveckling på Gotland där den äldre befolkningen kommer att öka. Vi kommer behöva stödja på olika sätt för att hälsan ska bibehållas och/eller förbättras. För en individ utan vård- eller omsorgsbehov kan det till exempel handla om lättillgängliga råd om goda levnadsvanor. Gotland.se/senior ska möta upp en del av dessa behov och samla och uppmärksamma information som kan möjliggöra ett friskt åldrande och möjlighet att ta eget ansvar för sin hälsa. Sidan ska också vara ett stöd till anhöriga. Arbetet fick pausas under pandemin men under 2022 kunde sidan publiceras och en kampanj genomföras.

Sjukvård i hemmet – primär vård och specialiserad palliativ vård

Dessa två uppdrag gavs av dåvarande VuxenSam i juni 2020. För att utveckla den nära vården, med primärvården som nav, pågår ett arbete kring hälso- och sjukvård i hemmet. Det har bedrivits i två spår: primär vård respektive specialiserad palliativ vård.

- **Primär vård**
Arbetet påbörjades hösten 2020 med en utsedd arbetsgrupp och samverkansledaren. Under våren 2021 när arbetsgruppen presenterade olika förslag var situationen i involverade verksamheter hårt ansträngda på grund av pandemin. Samverkansforum föreslog förvaltningscheferna att sätta arbetet på paus. Detta gjordes och en delrapport sammanställdes av samverkansledaren med en beskrivning av arbetsgruppens olika förslag. Under 2022 var ambitionen att arbetet skulle återupptas men efter diskussioner med ansvariga chefer beslutade förvaltningscheferna enligt förslaget att prioritera utskrivningsprocessen 2022 och återuppta arbetet igen 2023.
- **Specialiserad palliativ vård**
Sedan uppdraget gavs har ansvariga chefer i palliativa teamet och hemsjukvården, tillsammans med samverkansledaren kunnat driva utvecklingen enligt uppdragets intentioner. Uppdraget har varit att skapa ett palliativt team som tar emot vuxna patienter i palliativt skede, oavsett diagnos. De olika diagnosgrupperna har inkluderats successivt och i nuläget kvarstår de sista delarna för att även patienter med en neurologisk sjukdom ska ingå. Arbetet hålls samman av samverkansledaren tillsammans med

chefer i palliativa teamet och hemsjukvården. Medarbetare från dessa verksamheter har också varit involverade under hela perioden.

Bedömning

Komplexiteten i uppdragen kring sammanhållen vård och omsorg och specifikt utskrivningsprocessen är fortsatt stor. Samverkan mellan förvaltningarna och involverade verksamheter fungerar mycket bra men det krävs ett fortsatt fokus så målet att mer vård och omsorg sker i individens hem eller i öppna vårdformer, med stöd från primärvård, hemsjukvård och hemtjänst, kan uppnås.

Processkartläggningen identifierade ett antal viktiga områden att ta sig an. Kartläggningen möjliggjorde också en gemensam förståelseresa varför tidigare arbete inte lyckats i utskrivningsprocessen så som det var tänkt.

Förutom att ett nytt arbetssätt tagits fram bedöms också behovet av en framtida plattform för kommunikation mellan verksamheter vara mycket angelägen. Innan denna fråga tas vidare kommer testperioden av nytt arbetssätt utvärderas.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse daterad 3 januari 2023

Marica Gardell
Socialförvaltningen

Marie Loob
Hälsa- och sjukvårdsförvaltningen

Skickas till

Socialnämnden
Hälsa- och sjukvårdsnämnden